

निषधेन्द्रकाव्य (नि०-इन्द्र + का०) n. das Gedicht vom Fürsten der N., Titel eines Buches Z. d. d. m. G. 2,339 (162, a).

निषेधम् adv. von 1. नि + सम P. 6,2,121, Sch.

निषय (von सा mit नि) m. neben परिषय und विषय P. 8,3,70, Sch.

निषर्ग s. u. निषङ्ग.

निषव्य ist zur Auflösung von अनिषव्य angenommen worden; da aber सु mit नि sonst nicht vorkommt, so ist diese Auflösung zweifelhaft. Sā. trennt स इषव्य mit Pfeilen nicht verwundbar.

निषाद (von सद् mit नि) m. 1) Bez. nichtarischer in wildem Zustande lebender Volksstämme in Indien, die als Räuber, Fischer und auch Jäger (निषाद = व्याध Hār. 27) geschildert werden, AK. 2,10,20. TRIK. 3,3,207. H. 933. an. 3,334. MED. d. 34. HALĀ. 2,443. VS. 16,27 (nach MAHĀ. die im Gebirge lebenden fleischessenden Bhilla), treiben das Räuberhandwerk AIR. Br. 8,11. — PANĀV. Br. 16,6,8. ०ग्राम LĀTJ. 8,2,8. KĀTJ. Ça. 1,1,12. 22,1,26. पञ्चतना = चतुरो वर्षा निषादः पञ्चम इत्यौपमन्यवः NIB. 3,8. मत्स्यघातो निषादानाम् M. 10,48. MBh. 13,2652. समुद्रकुलावेकात्ते निषादालयमुत्तमम् 1,1321. एतद्दिनशने नाम सरस्वत्या विशांपते ॥ द्वारं निषादराष्ट्रस्य येषां दोषात्सरस्वती । प्रविष्टा पृथिवीं वीर मा निषादा हि मा विदुः ॥ 3,10538. fg. 6,359 (VP. 190). 14,2472. fg. HARIV. 5236. R. 1,1,29. 3,13,2,50,8 (47,9 GORR.). 84,17,3,9,33. fg. ०संघाः VARĀH. BRH. S. 3,76. ०राष्ट्र im Südosten von Madhjadeça 14,10. (ब्राह्मणात्) निषादः शूद्रकन्यायाम् M. 10,8 (vgl. निषाद bei BAUDH. bei KULL. zu M. 9,158 mit शौद्र M. 9,160). JĀGĀ. 1,91. H. 896. शूद्रनिषादो मत्स्यघ्नः क्षत्रियाणां व्यतिक्रामत् MBh. 13,2574. — gaṇa विदादि zu P. 4,1,104. कुलालादि zu 3,118. VĀRTI. zu P. 5,4,36. PAT. zu P. 4,1,97. M. 4,215. 10,18. 34. 36. fg. R. 1,2,13. RAGH. 14,52. 70. Den Urahn des Volkes lässt die Sage aus einem Scheukel Vena's entspringen, wobei zugleich der Name gedeutet wird, MBh. 12,2214. fgg. HARIV. 303. fgg. VP. 100. BHĀG. P. 4,14,43. fgg. ०स्त्री M. 10,39. निषादी MBh. 1,379. 1842. fgg. 5644. 12,4854. निषादत् R. 1,59,20. — 2) Bez. einer Note, b unserer Tonleiter AK. 1,1,3,1. TRIK. H. 1401. H. an. MED. KHANDAS in Verz. d. B. H. 100. ÇIKSHĀ 12. GARBHOP. in Ind. St. 2,67. MBh. 14,1419. TATTVAS. 11. — 3) N. eines Kalpa (nach der Note benannt) VĀJU-P. in Verz. d. Oxf. H. 52, a, 2. — Vgl. नैषाद, नैषादक, नैषादकि, नैषादि.

निषादकर्षु (नि० + क०, viell. = कर्षू) N. pr. einer Gegend; s. नैषादकर्षुक.

निषादवत् (von निषाद) m. = निषाद 2. MBh. 12,6359.

निषादित partic. praet. pass. vom caus. von सद् mit नि; davon निषादितैन् = निषादितमेन gaṇa इष्टादि zu P. 5,2,88.

निषादिन् (von सद् mit नि) 1) adj. sitzend, liegend: इनुच्छाया निषादिन्यः — शालिगोप्यः RAGH. 4,20. शय्या० KATHĀS. 25,88. सिंहच्छाया निषादिनः 22,85. निषादिभिः । मृगैः — उज्जङ्गणभूमिषु RAGH. 1,52. — 2) m. Elephantenlenker AK. 2,8,2,27. H. 762. 1231. HALĀ. 2,70. 235. ÇIK. 5,41.

निषिक्त s. u. सिच् mit नि.

निषिक्त्या (नि० + पा) adj. der das Eingegossene (den Samen in der Mutter) hütet RV. 7,36,9.

निषिद्धि (von सिच् mit नि) f. Abwehr DAÇAK. in BENF. Chr. 192,5.

निषिध m. pl. N. pr. eines Volkes, Nebenform von निषध Ind. St. 1,225. — Vgl. नैषिध.

निषूदन s. u. निमूदन.

निषेक (von सिच् mit नि) m. 1) das Besprengen, Bespritzen: मुखसलिलनिषेक निदाघ Rr. 1,28. das Einspritzen (des männlichen Samens): वीजं P. 6,2,65, Sch. योषित्सु तद्वीर्यनिषेकभूमिः सेव तमा KUMĀRAS. 3,16. der eingespritzte Same: प्रजानिषेकं मयि वर्तमानं सूनोः RAGH. 14,60. Befruchtung und die dabei stattfindende Cerimonie SUÇA. 1,324,5. VARĀH. BRH. S. 2, d (A. Bl. 2, a). 27,1. BRH. 4,22. निषेकादिष्ववस्थामु BHĀG. P. 7,7,46. निषेकं विपरीतं स श्रावष्टे वृत्तचष्टया MBh. 12,4219. निषेकादिकुहुः AK. 2,7,6. निषेकादिप्रमशानात्तो मन्त्रैर्यस्यादिता विधिः M. 2,16. वैदिकैः कर्मभिः पुण्यैर्निषेकादिर्द्विजन्मनाम् । कार्यः शरीरसंस्कारः 26. 142. BHĀG. P. 7,15,52. — 2) was auf die Erde gegossen wird, Spülwasser M. 4,151. herabtriebfende Flüssigkeit: तैलनिषेकविन्दु ein herabtriebfender Oeltropfen RAGH. 8,38.

निषेक्तव्य (wie eben) adj. zu giessen auf: आत्मनो ऽपि निषेक्तव्यं ततः शिरसि तज्जलम् HARIV. 7771.

निषेचन (wie eben) n. das Ausgießen AV. 1,3,1. das Begießen: तरेर्मूलनिषेचनेन BHĀG. P. 4,31,14.

निषेचितर (wie eben) nom. ag. Einspritzer, Hineingießer: सर्वधातु० von der Sonne MBh. 3,154.

निषेद्ध (von सिच् mit नि) nom. ag. abhaltend, zurückhaltend ÇAT. Br. 2,3,27. एतस्यैव प्रवृत्तस्य सूतपुत्रस्य MBh. 7,7826. अन्यथाहं निषेद्धा स्यां बलाद्वाक्यैस्तैश्चैव च HARIV. 14623.

निषेद्धव्य (wie eben) adj. abzuhalten, zurückzuhalten ÇĀK. 24,8. KULL. zu M. 8,50.

निषेद्ध (wie eben) in अ० adj. keinen Bändiger habend ÇAT. Br. 2,3,12.

निषेध (wie eben) m. gaṇa मुषामादि zu P. 8,3,98. 1) Abwehr, Abweisung, Verhinderung, Verbot HALĀ. 3,48. SUÇA. 1,9,20. 11,1,4. निषेधे ऽप्यङ्केः कर्तव्ये RĀGA-TAR. 3,1. कुर्वाणा भक्तिशीलश्च निषेधं मूर्धधूनेनः 6,12. ०कृत् VARĀH. BRH. S. 88,18. श्रेष्ठविशेषमाया० BHĀG. P. 6,4,28. प्रवेशस्य KATHĀS. 1,50. पूर्वसूत्रस्यैवायं निषेधः P. 1,3,58, Sch. ककारो गुणावृद्धिनिषेधार्थः Sch. zu P. 3,1,67. 1,1,58. 2,45. AK. 3,4,22 (COLEBR. 22), 14,16. TRIK. 3,3,219 (निषेध gedr.). VOP. 26,201. JĀGĀ. 2,285. विधि, निषेध Gebot, Verbot BHĀG. P. 8,20,27. विधिनिषेधता 7,13,61. द्वौ निषेधौ प्रकृत्यर्थं गमयतः so v. a. zwei Negationen bejahen Schol. zu ÇĀK. 10,6. das Verneinen, Widersprechen ÇĀK. 106,10, v. l. für विवाद. — 2) N. verschiedener Sāman Ind. St. 3,221. PANĀV. Br. 15,9,11. 19,7,1. LĀTJ. 7,4,1. 8,10.

निषेधक (wie eben) adj. wehrend, verhindernd, verbiethend: ये चाह्नादनिषेधकाः (नराः) MĀRK. P. 14,47. तत्तत्कर्मनिषेधकानि वचनानि KULL. zu M. 3,84 gegen das Ende.

निषेधन (wie eben) n. das Abwehren SUÇA. 1,11,6.

निषेधिन् (wie eben) adj. abwehrend, zurückdrängend so v. a. übertreffend: अरुणारगनिषेधिभिर्गुरुकैः RAGH. 9,42.

निषेध्य (wie eben) adj. zu wehren, zu verhindern, zu verbieten JĀGĀ. 2,156.